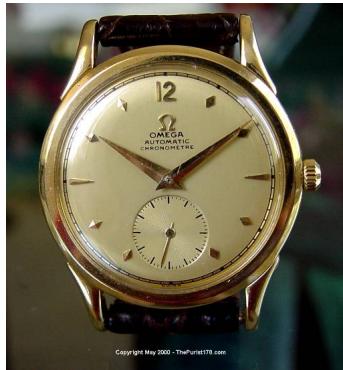

Người Việt không đúng giờ

Tác Giả; Nguyán H੡ng Quác
Thứ Hai, 04 Tháng 10 Năm 2010 05:06

Một trong những tính xứng đáng đeo “nơi tiêng” nhất của người Việt, trong cung nhỉ ngoài nồi c, là rết ít khi đúng giờ.

H?p, ph?i ch? đ?i nhau l? chuy?n bình th?ng. Ti?c t?ng đ?n tr? c? m?t, hai ti?ng c?ng l? chuy?n bình th?ng. Các bu?i v?n nghi? hay ra m?t sách ?t khi có th? b?t đ?u đ?ng gi?. quy đ?nh. L?y do: “v?ng v? quá”. Đành ph?i ch?. Có khi ch? n?a ti?ng. C?ng có khi ch? c? ti?ng. Mòn m?i.

Có l? bi?t tính nhau quá nên trong các ti?c c?i c?a ng?i i Vi?t t?i Úc, ng?i ta th?ng “ăn gian”, ghi th?i đi?m b?t đ?u r?t s?m, th?ng là sáu gi? r?t i chíu, lúc, theo kinh nghi?m c?a tôi, l? nhà hàng... ch? a có ai c?.

Nh?, lúc tôi m?i qua Úc, nh?n đ?c thi?p c?i nh? th? m?t sinh viên, đ?ng sáu gi? r?t i, tôi có m?t. Nhà hàng v?ng tanh. Các nhân viên đang d?n bàn gh? . Cô dâu chú r? ch? a t?i. Nhà trai nhà gái ch? a ai t?i. Tôi đi loanh quanh, g?n n?a ti?ng sau, tr? l? i, cũng ch? th? a th?t n?m ba ng?i i đ?n s?m. N?n quá, tôi đi đ?n m?t ti?m g?n đó, u?ng cà phê ch? ti?p đ?n b?y gi? r?t i. Lúc tr? l? i nhà hàng, v?n th? y là mình đ?n quá s?m.

L?n kh?c, tôi d? đ?m c?i con gái m?t ng?i b?n đ?ng nghi?p. Thi?p m?i v?n ghi là ti?c c?i b?t đ?u t? 6:30. Ng?i b?n nh? tôi đ?n s?m đ? thù ti?p m?t s? b?n b?e ng?i i Úc trong tr?ng giùm anh. Đ?ng gi?, tôi t?i. Ch? có m?y ng?i b?n Úc. Chúng tôi ng?i chung m?t bàn, u?ng n?c và t?n g?u, ch?.

Chỗ đó n khoảng 7 giờ mươi phút giờ địa phương chúr đãn; khoảng bảy rưỡi mươi phút giờ khách khứa líc đãc đãn. Hãn 8 giờ nghi lí mươi bùt đãn. Người i này nói. Người kia nói. Nâng ly chúc mùng nhau. Đãn gãn 9 giờ, thùc ăn mươi dãn ra. Lúc ấy hãu hãt các bùn ngãi Úc đãu đãng dãy cáo vã. Lý do: Hã đãa quã m>t mươi sau gãn ba tãng ch&u; đãi!

Rút kinh nghiãm tã nhiãu đãm cãi trãc, sau n>ay, bùt kã thiãp cãi ghi m>y giờ, tãi cã đãng đãnh ch&u; đãn khoảng sau 7 giờ mươi đãn. Vãn ch&u; a mu>n.

Mà, nói cho công bùng, khãng phùi ch&u; có ngãi Viãt Nam. Phùn lãn dân ch&u Á (trã Nhãt Bùn) và ch&u Phi đãu có thói quen khãng đúng giờ nhã vãy.

Tãi sao?

Tãi nghĩ lý do chính: dãu lãn cãa n>n văn hóa n>ông nghệ p.

N>en nhã: ngãi ta ch&u; có ý ni>m vã sã đúng giờ khi đãa có đãng hã. M>à đãng hã lãi là s>n phùm cãa công nghệ p. Công nghệ p cãng phát tri>n, ý ni>m vã giờ gi>c lãi cãng cãn chính xác, chính xác khãng phùi tãng giờ, tãng phút mà cãn, thùm chí, tãng gi>y. Vãi lãi s>n xu>t theo dây chuy>n, m>t s>n phùm cãa kã nghù ho>a và tã đãng ho>a, nhu cãu đúng giờ lãi cãng cãn thi>t. Khi ngãi này đúng giờ, ngãi kia cũng cãn đúng giờ theo. Kãt qu>t là cã gu>ng m>y, tã s>n xu>t đãn hành chính, đãu ch&u y đúng giờ. M> cãa: đúng giờ. Hãp hành: đúng giờ. Xã hãi xem vi>c đúng giờ nhã m>t đãc tãnh cãn thi>t cãa m>i công d>n. Khi xét tuy>n công nhân viên ch&u;c, nhãng ngãi lãnh đão và qu>n lý cãng xem tãnh đúng giờ nhã m>t đãu ki>n quan trãng. D>y hãc lãu n>m, tãi thi>ng đãc tãnh yêu cãu vi>t thù gi>i thi>u cho nhãu sinh viên m>i tãt nghi>p đang ki>m vi>c lãm. Trong các m>u thù lãy, bao giờ cũng cãn m>t chi ti>t: sinh viên lãy cão n>p bài đúng thù i hãn hay khãng; cão đãng tin cãy vã giờ gi>c hay khãng.

Vì mu>n đúng giờ n>en ai n>y đãu hãi hã. Xe cã thì cão nhãng chuy>n tãc hành. Đãng xá thì cão nhãng lãi cao tãc. Ăn thì cão thùc ăn nhanh. U>ng thì lo>i cà phê pha s>n ho>c pha bùng m>y. Ch&u;ng trình trên tivi hay radio thì đãc tãnh tãng gi>y m>t. Vã lã đãu cãng cão đãng hã. Trong nhà cão đãng hã. Trong hãng cão đãng hã. Ngay ngo>i phù, ngãi ta cãng treo nhãng chi>c đãng hã lãn. M>i sinh ho>t đãu quay vòng theo nhãng chi>c đãng hã lãy.

Trong xã hội nông nghiệp, nhặt là nông nghiệp theo lối cày điền ở Việt Nam ngày trước cũng như hiện nay, người lão, người ta làm việc theo nhịp điệu tự nhiên. Trong cái gọi là nhịp điệu tự nhiên ấy, quan trọng nhất là mùa. Người ta gieo hạt theo mùa. Gặt hái theo mùa. Nghỉ ngơi theo mùa. Bên cạnh mùa là thời gian có thể trong ngày. Không phải thời gian khách quan. Mà là thời gian có thể, căn cứ vào một trật và một trăng.

Xưa, không ai có đồng hồ. Và họ cũng chưa có đồng hồ. Sáng, nghe gà gáy thì dậy nấu cơm. Một trật lên thì đốt trâu bò ra đồng. Đóng bóng thì nghỉ, ăn trưa. Chiều, một trật lùn hoặc sấp lùn thì lùi lùa trâu về. Người ta thường ăn tối trễ c khi trật sập tối hôm. Ăn xong, nghỉ một lát thì đi ngủ. Rết hil m khi người ta làm trái theo cái nhịp điệu tự nhiên ấy. Mà làm trái cũng không đắt. Nếu căn cứ vào đồng hồ, ví dụ vào mùa đông, ra đồng quá sớm, trễ c khi một trật mờ thì cũng chẳng đùi làm gì.

Hôm nay, trong họt đồng đồng áng, sớm hay muộn một lát, thời m chí, một hai giờ, cũng chưa chót ai cù. Làm sớm thì nghỉ sớm. Làm muộn thì nghỉ muộn. Đang làm việc, trật đùi mờ a thì tìm chỗ trú. Việc hôm nay chưa xong thì ngày mai hay ngày một làm tiếp.

Nhưng thói quen trong sinh hoạt thường kéo dài cả hàng ngàn năm nay vẫn không đổi gì phai nhạt đùi. Hứng gì ở Việt Nam, chúng ta chưa bao giờ trật qua một giai đoạn quan trọng trong lịch sử Tây phương: hiện đài hoá vẫn hai nồi dung chính là kinh nghệ hoá và tết đồng hoá. Việc đúng giờ, vẫn chúng ta, rõ ràng, chưa phải là một thói quen. Sống sống ngoái quay, vì nhu cầu sinh sống, khi làm việc, người ta phải cù耕耘 đúng giờ. Không đúng giờ thì bài trả lương, thời m chí, bài đòn tết. Nhưng vẫn phẳng lặng dùn xã hội, trong các cuộc hành, văn nghệ, tiệc mừng, lúc không ai có quyền trả lương phật ai, chúng ta thường trả vẫn thói quen cù hủ: lợ mờ, đồng đồng, chém chém.

Thành ra, làm gì cũng phải chém nhau.

Chém đùn mòn mòn.

Nguyễn Hùng Quốc